

CENA 10 DIN
LETNA NAROČNINA 250.-
DIN. - TEKOCI RACUN
PRI KOMUNALNI BANKI
V LJUBLJANI ST. 60-KB-
5-2-387 S POSEBNO OZ-
NAKO: ZA NAŠO SKUP-
NOST.

SKUPNOST

KRSTE CRVENKOVSKI:

O družbenem upravljanju

Proces vse širše demokratizacije naše notranje ureditve, ki se je začel zlasti z uvedbo delavskih svetov v podjetjih, še vedno traja in je zajel vsa področja našega družbenega življenja. Zavestne socialistične sile v naši državi, zveste svoji revoluciji in temeljnemu načelom marksizma-leninizma, so storile vse, da bi potem, ko se je nova ljudska revolucionarna oblast konsolidirala, postal proces odmiranja države kot neobhodni pogoj za zaščito mlade revolucije pred birokratizmom realen, konkreten in stalen. Za ta proces so se kot primerna oblika v naših pogojih pokazali delavski sveti in na njih zgrajen mehanizem socialistične demokracije v obliki organov družbenega upravljanja. Čeprav so v začetku nekateri ljudje pokazali bojazen pred prehodom na družbeno upravljanje v gospodarstvu, prosveti, zdravstvu, socialnem zavarovanju itd. in so se celo protivili ter pokazali nerazumevanje, češ, da bo to pripeljalo do razpuščenosti, nesigurnosti in celo do anarhije, pa je sedaj družbeno samoupravljanje že prešlo v navado. Ni redek primer, da prihajajo od spodaj, zlasti od kolektivov samih ustanov, zahteve, naj se čimprej uvedejo organi družbenega upravljanja tudi tam, kjer jih še ni. V Makedoniji so n. pr. mnogi kolektivi gledališč zahtevali še preden je bil sprejet zakon o gledališčih, naj bi čim prej uvedli organe družbenega upravljanja.

Mehanizem socialistične demokracije, predvsem pa delo organov družbenega upravljanja in vse večje prenašanje državnih funkcij na nje, ustvarja in sistematično gradi novo, v pravem pomenu besede, socialistično vzdušje, v katerem birokratizem težko vznikne, kaj šele, da bi se razvil v določen sistem. V takem vzdušju postanejo pojavne oblike birokratizma takoj vidne, svobodna pobuda delovnih ljudi pa jih kaj hitro odpravi.

UDELEŽBA DELOVNIH LJUDI V DRUŽBENEM UPRAVLJANJU

V zadnjih letih so se organi družbenega upravljanja hitro razvili in so postali množični. Še vedno nepopolna anketa, ki jo je izvedel Zavod za statistiko FLRJ, pravi o veliki množici ljudi, ki aktivno sodelujejo v organih družbenega upravljanja. Številke, ki jih vsebuje bilten Zavoda, najbolj realno pričajo o tej množičnosti.

Leta 1954 je bilo v 5324 podjetjih z nad 30 delavci 115.479 članov delavskih svetov, med njimi pa je bilo nad 100.000 zaposlenih neposredno v proizvodnji. Če upoštevamo, da je bilo v 5026 podjetjih s 7 do 29 delavci 85.817 članov delavskih svetov, od katerih je bilo 64.543 zaposlenih neposredno v proizvodnji, tedaj se števílo tistih, ki sodelujejo v upravljanju podjetij, dviga nad 200.000. Če prištejemo še števílo članov upravnih odborov, ki znaša 54.462, tedaj vidimo, da nad četrto milijono ljudi sodeluje v upravljanju podjetij.

Lani je bilo po končani reorganizaciji v 107 okrajnih ljudskih odborih 14.168 odbornikov, v 1479 občinah pa 47.978 odbornikov. K temu je treba prišteti še tolikšno, če ne še večje števílo državljanov, ki sodelujejo pri delu svetov in komisij okrajnih in občinskih odborov.

V 408 skupščinah, zavodih in podružnicah socialnega zavarovanja sodeluje 12.084 ljudi. Leta 1955 je bilo samo v okrajnih sediščih 233 svetov stanovanjskih skupnosti z 9216 člani in 36.854 hišnih svetov s 134.577 člani. K temu je treba prišteti še veliko števílo tistih ljudi, ki v občinah sodelujejo pri upravljanju stanovanjskih poslopij, ki pa še niso zajeti v evidenco.

Veliko števílo, nekaj stotisoč ljudi sodeluje v upravljanju šol ter kulturnih in umetniških ustanov. V LR Makedoniji od 1600 šol, kolikor jih imajo, samo 3% šol ni imelo šolskih odborov.

Največje števílo teh ljudi je aktivno in požrtvovalno v naporih, da bi se pri odločitvah našle čim boljše socialistične rešitve. Opravljajo že mnoge funkcije, ki jih je prej opravljala država. Noben drugi sistem ni nikdar uspel, da bi pritegnil tako veliko množico ljudi v aktivno politično delo.

POMOČ MNOŽIČNIH ORGANIZACIJ ORGANOM DRUŽBENEGA UPRAVLJANJA

V tako široko razpredenem sistemu družbenega upravljanja ima zlasti v naših pogojih še vedno trajajoče relativne zaostalosti velik pomen organizirani subjektivni činitelj, Zveza komunistov, Socialistična zveza in sindikati. Te organizacije morajo aktivno vplivati na oblikovanje socialističnega družbenega javnega mnenja. Da bi bile odločbe organov družbenega upravljanja zares socialistične, da bi bila vedno odprta perspektiva nadaljnega razvoja in da bi se gradila zdrava politika in idejna platforma, mora ZKJ in SZDLJ posvetiti pri svojem delu veliko skrb organom družbenega samoupravljanja. Treba je ljudi usposablјati tako, da bodo znali postavljati jasne meje med ostanikom starega, minulega, in novim, ki šele nastaja, in da bodo znali osvoboditi pot za nemoten razvoj in polno uveljavljenje novega.

Prav zaradi tega so začele v zadnjem času organizacije Socialistične zveze, zlasti pa njihova vodstva, razpravljati o problemih družbenega upravljanja. V drugi polovici lanskega leta so bili posvečeni tem problemom mnogi plenumi in seje predsedstva in tajništva Socialistične zveze. Posamezni odbori so napravili obsežne ankete v posameznih ali mnogih področjih družbenega upravljanja. Zato izginjajo tisti, ponekod še obstoječi pojavi nerazumevanja vloge Socialistične zveze in drugih zavestnih činiteljev. Socialistična zveza si mora predvsem prizadevati, da okrepi delo pri širjenju prosvete, kulture in znanosti med širokimi plastmi delovnih

Krsto Crvenkovski

ljudi. V naši družbi je treba delovno ljudstvo sistematično seznanjati z osnovami politične ekonomije, z zakoni gibanja in razvoja človeške družbe in pa z gradnjo našega sistema. To jih bo dvigalo in usposablјalo za upravljanje. To veliko vlogo so že dozdaj odigrale delavske in ljudske univerze, kjer so ustanovili posebne tečaje in seminarje. Razen drugega morajo ljudske univerze tudi zaradi tega dobiti mnogo večjo

Nadaljevanje na 2 strani

IZ VSEBINE

Janko Smole:	Prodaja opreme na odplačilo
Dušan Vuković:	Čedalje manj deficitnih proizvodov
M. Jakič:	Na tuje tveganje
D. Stefanović:	Gospodarsko združevanje kmetijskih zadrug
M. Hubeni:	Nova faza v ameriški kmetijski politiki
Stjepan Han:	Zakaj naša podjetja še nimajo birojev za delovno produktivnost
Zdravko Mičić:	Karlovska skupnost komun
Nikola Balog:	Delavsko upravljanje, gledano skozi zapisnike: Tovarna vagonov v Kraljevem
• • • • •	Beleške — delovna produktivnost — informacije iz znanosti in tehnike
D. Lukač:	Gibanje mednarodne trgovine
Silvo Lasnik:	Odnos občine do podružnice socialnega zavarovanja
Ivica Bodnaruk:	O samoupravi v socialnem zavarovanju v Sarajevu
B. Sekularac:	Poslovanje kmečke obdelovalne zadruge v Splitu
D. Uzelac:	Izkušnje zadrug v BiH v prometu s kmetijskimi pridelki